

TENEN

Dansk Tekstilhistorisk Forening

4. årgang, nr. 2

Efterår 1993

Foto: Anna fra Ulfshale på Møn. Foto fra 1930-erne.
Udlånt af Susanne Nielsen.

Bladet indeholder:

Generalforsamling 1994	s. 2
Hørvævsmuseet på Krengerup gods	s. 2
Høsterkøbvæveren	s. 3
Skovtur med TENEN	s. 7
Lars Clausen En vestfynsk væver og hjemstavnsdigter	s. 9
Dansk Husmoderleksikon eller hvad enhver kvinde bør vide	s.13

Generalforsamling 1994.

Generalforsamlingen i 1994 vil finde sted lørdag d.4.marts. Stedet er endnu ikke fastlagt, men vil blive i den sydlige del af Jylland. Nærmere oplysninger i næste nummer.

Hilsen Jytte.

I dette nummer er indhæftet medlemsliste.

Hørvævsmuseet på Krengerup gods.

Fyns Stiftstidende skriver, søndag, den 4. juli 1993, at planerne om at etablere et Hørvævsmuseum på Krengerup Gods på Vestfyn, nu kan realiseres. Velux- fonden har støttet projektet med 335.000 kr, og det betyder grønt lys for ombygningen af den gamle løsdriftsstald til museum. Den godt 400 kvadratmeter store stald skal indrettes med seks væve fra den gamle hørfabrik i Tommerup, og det er meningen, at maskinerne skal arbejde i det kom-mende museum.

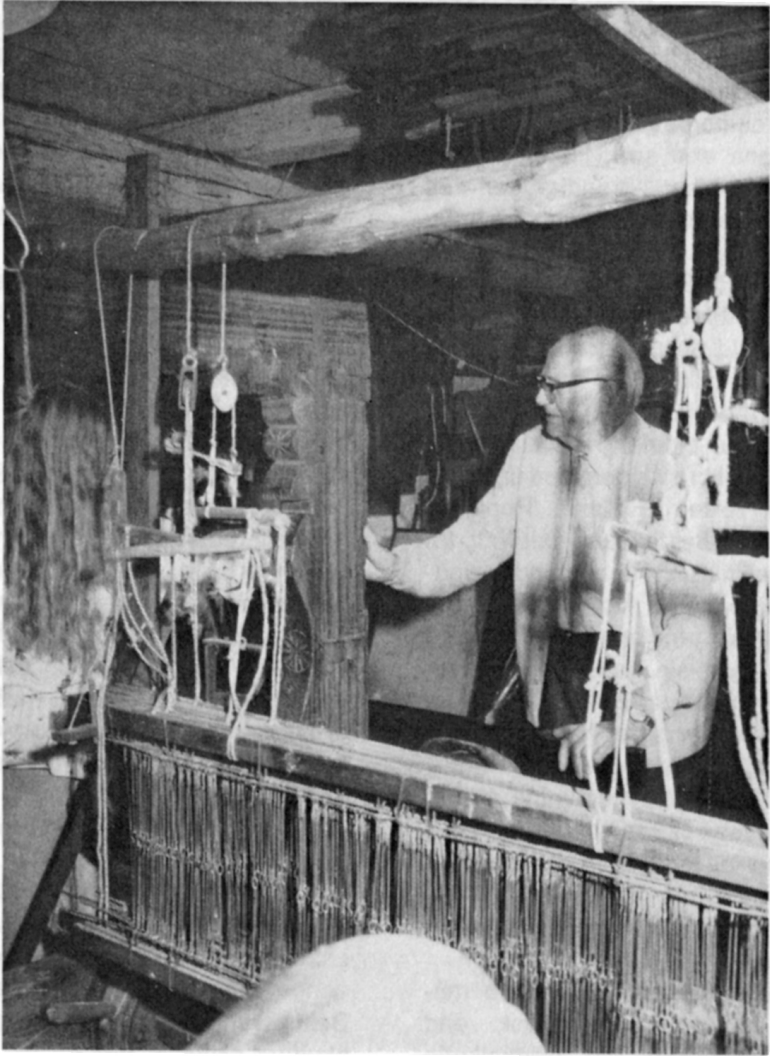
Flere tidligere vævemestre har givet tilsagn om at undervise i brugen af de gamle væve. Det er meningen, at de, der ønsker at bruge vævene, skal producere dobbelt så meget til museet som til sig selv, fortæller Inger Smedegaard, Tommerup, der er den drivende kraft bag projektet. Den produktion der fremkommer, skal sælges og pengene skal gå til museets drift.

Det er endvidere tanken, at Hørvævsmuseet på Krengerup, Hjemstavnsgården i Gummerup og Lille-skov Teglværk skal fungere i et nært samarbejde. På teglværket har man planer om at lave et museum for det førindustrielle hørarbejde.

Det forventes, at Hørvævsmuseet på Krengerup kan slå dørene op for publikum i august 1994, skriver Fyns Stiftstidende.

Susanne Nielsen.

Høsterkøbvæveren.

Kåre Lindelof fortæller om udskæringerne i den gamle tæppevæv.

En smuk sommerdag i juni er Annet Laursen Skjelsager og jeg på vej til Høsterkøb. Vi er lastet med notesbøger og fotoudstyr, og målet for vores tur er et besøg hos Kåre Lindelof, nok bedre kendt som Høsterkøbsvæveren.

Kåre Lindelof er sidste led i en gammel væverslægt, der kan spores langt tilbage. Første gang en væver omtales er 1738, hvor Chresten Jessen Wefuer (Væver) nævnes. Op gennem 1800-årene kan man følge slægten, der havde

sit virke i Vonsild syd for Kolding
Jens Andreas Jensen (1854-1936)
begyndte omkring 1870 at væve
damask, som han modtog priser og
anerkendelse for, og han indførte
ligeledes nogle halvmekaniske væ-
ve. Hans ene søn, Henrik Georg
Jensen blev grundlægger af
Damaskvæveriet i Kolding, og hans
anden søn, Andreas G.Jensen
flyttede i 1927 til Høsterkøb, hvor
han oprettede et værksted baseret
på gulvtæpper og Beiderwand.
Denne teknik havde man arbejdet
længe med i slægten, da Andreas
G.Jensens oldefar i slutningen af
1700-tallet bragte den med sig hjem
fra en rejse i Holland. Populært
sagt var Beiderwand udbredt fra
Ejderen til Kongeåen, men anvend-
tes dog også på Amager, hvor den
hollandske indflydelse ligeledes
havde gjort sig gældende. Væve-
teorien beskriver Beiderwand som
en teknik, der hører hjemme under
halvdrejlerne, selvom de har en vis
lighed med dobbeltvævning.

Da Andreas G.Jensen døde i 1963,
overtog hans søn, Kåre Lindelof,
værkstedet og førte det videre,
indtil han som 80-årig besluttede at
stoppe.

Denne junidag er Høsterkøb må-
ske endnu mere idyllisk end
sædvanlig. Det lille hvidkalkede
husmandssted har døre og porte
malet i lyseblåt - en farve, der er
helt lysende i solen.

Kåre Lindelof og hans hustru
Rigmor - henholdsvis 85 og 87 år -
tager hjertelig imod Annet og jeg,
og vi bliver vist ind i stuen, hvor det
første, der fanger øjet er et maleri
af en væver. Maleriet er fra 1932,

og det viser Andreas G.Jensen, der
væver præstegårdsløbere på den
gamle tæppevæv. De brede røde
striber på grå bund, der kende-
tegner disse tæpper, står markant i
billedet.

Kåre Lindelof fortæller :
" Præste-
gårdsløberne blev vævet i dobbelt-
kipper med kraftigt 4-trådet uldgarn
i kæden og jute i skuddet - det
skulle bankes hårdt - 5 slag på
væven. Vi fik spundet vores garn
specielt på et uldspinderi i Ring-
købing, men vi aftog også store
mængder. Til møbelstofferne har vi
brugt 2-trådet uldgarn, og vi fik
vores hør fra Irland og Skotland.-
Jeg var egentlig gået i gartnerlære,
men allerede i 1928 havde min far
meget at lave, så jeg startede på
værkstedet, og har altså vævet
siden. Vi reklamerede aldrig for
varerne - det kom af sig selv - vi
solgte her fra værkstedet - alligevel
er tingene kommet langt omkring -
fra Hawaii til Husflidshøjskolen i
Kerteminde!

Jeg har vævet nyt senge-omhæng
til marskgården fra Ejdersted, efter
den er flyttet ind på Frilands-
museet. Stoffet er naturligvis vævet
i Beiderwand, og de originale
sengeomhæng er pakket ned. Til
Beiderwand bruges hør i kæden - i
skuddet skiftevis hør og uld - når
vævningen klippes ned, trækker ul-
den sig sammen, og der bliver
mere liv over figurerne."

På værkstedet er der vævet mange
gulvtæpper - de blev vævet i baner,
syet sammen med hørtråd, og
afpasset målene det enkelte sted.
Der er vævet gulvtæpper til en lang
række kirker, og der er vævet gulv-

tæppe til Søllerød Rådhus, bestående af 10 baner. Tæppet var så stort, at det ikke kunne sys sammen hjemme, så monteringen foregik i rådhusets kælder. Rigmor Lindelof deltog også i værkstedsarbejdet, da hun spolede garn og syede tæpper sammen - det sidste var hårdt for hænderne. Rigmor fortæller den ene historie efter den anden om livet på værkstedet. På alle historier bliver der bundet en fin lille sløjfe, og som datter af Morten Koch har hun da heller ikke arvet fortælle talentet fra fremmede: "Engang fik vi henvendelse fra en kirke på Amager - vi havde for en årrække siden vævet et gulvtæppe i to baner dertil, men nu var det slidt. Det skulle vendes - på vej derud, snakkede vi om, hvem der ville gøre det, for vi ville ikke. Så besluttede vi at sætte prisen så høj, at de ville sige nej - men de sagde ja! Tæppet blev bragt herud, og det var et stort arbejde - Kåre måtte trække trådene ud med en tang. Og da tæppet atter lå ude i kirken, sagde de, nu har vi tæppe 30 år igen! Og da svarede Kåre: "Men så skal jeg ikke væve det næste." - I sommerferien rejste vi til Jylland, og vi tog ind i kirkerne og så vores tæpper. Hvis der var noget, der var gået i stykker, tænkte vi, det får de nok ikke lavet, - så tog Kåre nål og tråd op - lagde sig på knæ og reparerede det med det samme. Når de så kom tilbage, tænkte de, hvem i alverden har syet det!"

Kåre og Rigmors børn har alle indtil flere Beiderwandtæpper, - de selv har kun ét eneste, og hvordan de

fik det fortæller Rigmor: "På et tidspunkt er ordrebogen blevet væk, og der er sikkert flere der ikke har fået deres tæppe. En kunde kom for at købe et tæppe, der var bestilt, men vi havde glemt det, så kunden fik vores eget tæppe, der hang ude i gangen. Men så en dag kom en dame med et tæppe, som vi engang havde vævet - hun ville høre, om vi kunne sælge det for hende, - men så købte vi det selv, og det er altså det eneste tæppe, vi har."

Efterhånden er skribenten ved at revne af nysgerrighed efter at se værkstedet, så vi går over gårdspladsens toppede brosten til et værksted, der næsten kan få en til gispe efter vejret - det er som at træde ind i en helt anden verden! Hvidkalkede vægge og sten gulvden gamle tæppevæv fra Vonsild-jaquardvæven - hulkort i stakkevisspolemaskinen - et utal af kamme og andre redskaber. I hjørnet en brændeovn og skomagerlamper overalt. Alt ligger, som det lå den dag for 5 år siden, da Kåre besluttede, at han ikke skulle væve mere. Dette værksted har sjælderledes kan det ikke udtrykkes. Den gamle tæppevæv er en trissevæv, og ingen kender alder på den. Flere vævere har skåret mindre figurer i væven - en enkelt af udskæringerne er Kåre Lindelof dog noget utilfreds med, men som han siger: "Fjerner jeg det - går det ud over buen på væven. Kan du regne ud, hvordan sidestykket er blevet så blankt her?" Mit svar er ikke særlig genialt, så Kåre viser, hvordan frembomningen foregår.

Beiderwandtæppe-vævet af Kåre Lindelof.

Det viser sig, at højre trøjeærme har berørt dette sted tusindvis af gange - på en moderne væv bommer man helt anderledes. Og Kåre siger: "Det skal man gøre nogle gange, før det bliver så poleret - det kommer ikke på et par gange." Der sidder en hørkæde på den ene Beiderwandvæv - vævene er bygget i Tyskland specielt til denne teknik. De har flyveskytteslagbord med to skytter - en til uld og en til hør, da der skiftevis væves et bundskud og et mønsterskud. Der er desuden to hold skelkæppe, og det er fordi en ny kæde bindes til den gamle rest. Kæderne blev lavet i en anseelig længde - 60-70 meter. Vi får demonstreret hulkortslåningen, og jeg konstaterer, at tæppevæven har søller i metal. Tidligere blev de bundet af fiskegarn, men tæppegarnet var hårdt ved søllerne. så de holdt ikke så længe.

Jeg får øje på en hestesko over indgangsdøren, og får at vide at den skal hænge rigtigt - ellers kan den ikke gribe lykken.

Det er næsten umuligt at forlade dette værksted - det er som at blive lukket ind i en tid, der ikke er mere. Måske kan fotografiapparatet fastholde stemningen - måske ikke. Da døren lukkes er det et lille eventyr, der lukkes for.

Over de toppede brosten endnu engang- til de rum der har tjent som lager, tegnestue, butik m.m. Igen skomagerlamper overalt- og fotos, redskaber, ringbind og et utal af væveprøver at gå på opdagelse i. En præstegårdsløber skal man simpelthen have haft i hånden, for at forstå, at den ikke forgår så let! Prøver med enkle prikmønstre i diskrete farver - prøver med større geometriske mønstre- nogle vævet med fiskegarnskæde.

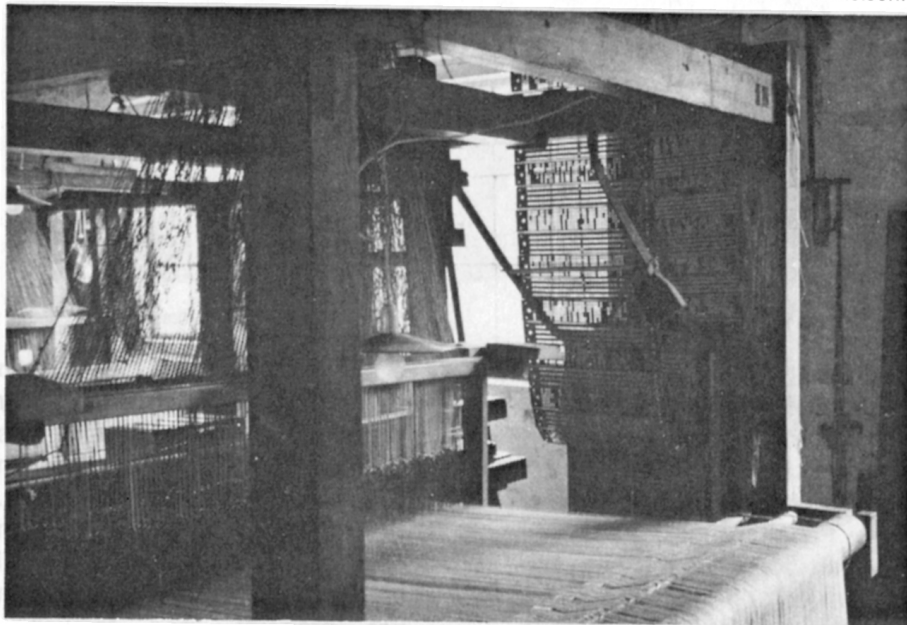
Sommerlyset strømmer ind ad vinduerne i de hvidkalkede rum og strejfer den gamle skrivepult i hjørnet. Annet og jeg ved, at det er noget særlig vi har set- det er noget der hører en anden tid til - noget der er skabt af en far og hans søn - noget der vil forsvinde med dem. Noget der er alt for værdifuldt til at forsvinde. Annet spørger, om nogle museer har henvendt sig, og Kåre Lindelof svarer med få ord: " De ved, hvor jeg er."

Klokken er nu langt over 12, og vi ved at Rigmor som så mange gange tidligere venter med middagsmaden. Vi pakker notesbøger og fotoudstyr sammen, og må tage afsked med to mennesker, der med stor glæde har for-

talt om deres liv. de lyseblå døre og porte lyser fortsat i solen, og Rig-mor og Kåre Lindelof står på trap-pen og vinker, da vi kører ud fra gårdspladsen.

Oplysningerne om slægtsforhold er fra " Damask og Drejl" 1989 samt brochure fra Damaskvæveriet i Kol-ding, forfattet af Bent Georg Jensen.

Susanne Nielsen.

Jaquardvæven-bemærk skomagerlampen.

Skovtur med TENEN - lørdag den 21 august 1993.

Skovturen startede kl.10.00 på Værløse Museum. Her havde Gerda Jacobsen dækket op til kaffe til alle deltagerne, vi var ca. 15. Gerda gav os en kort orientering om sit arbejde ved museet. Derefter bød hun på rundvisning, hvor vi så mange spændende ting, især gamle tekstiler. Vi fik også Gadekærhuset at se, et dejligt gammelt hus, som lå bagved museet. Her viste Gerda os bl.a. en gammel svensk rundstrik-

kemaskine, med navnet VICTORIA. I enden af Gadekærhuset var der indrettet en gammel skolestue, den var meget spændende at se. Derefter var det tekstilernes tur, der blev åbnet skabe og skuffer, og vi fik også et kig i nøjsomhedskisten, som indeholdt beklædning fra de nøjsom-me/fattige folk på egnen i gamle dage.

Det var en dejlig rundvisning, som Gerda her gav os, og hun var god til at fortælle om egnen og tingene vi så, så det synes jeg,

Frokosten indtages på Kallegården.

hun skal have tak for.

Kl .ca.11.45 gik turen videre til Pederstrup Egnsmuseum ved Bal-lerup. Her blev vi delt op i 2 hold, det hold jeg var på, så først Niels Friborgs Værktøjssamling, hvor en dame fra museet viste os rundt og fortalte sjove historier om det forskellige værktøj, det var ret interessant.

Derefter så vi det egentlige museum, hvor Grethe Kristiansen, som stod for tekstilerne, viste os rundt og fortalte os mange spændende ting. Blandt andet så vi en gammel folkedragt m.m. og mange gamle tekstiler fra egnen.

Kl.ca.13.40 kørte vi videre til Kallegården ved Ganløse, dette er et gammelt traktørsted, som ligger utroligt smukt ved kanten af Mølleådalene. Her spiste vi vores medbragte mad, og derefter fik vi serveret kaffe og hjemmebagt kage. Indehaveren af traktørstedet

er en ældre dame på ca.85.år, da hun opdagede, at vi var interesseret i sytøj blev hendes skabe og skuffer åbnet. Og hun viste os en fin gammel serviet/dug. Vi fik også en flot dug at se, som hendes mor havde broderet til hende for ca.40 år siden. Dugen var broderet med forskellige byvåben. Og bagefter fik vi lov til at se en masse gamle mønstre. Det var håndmalede mønstre (Berliner-mønstre). Og til slut blev der åbnet til privaten, hvor der også var nogle skønne gamle broderier blandt andet en ca. 100 år gammel gyngestol med håndbroderet betræk.

Derefter var skovturen slut, og vi kørte hver til sit, mættet med gode oplevelser.

Denne skovtur var mit første møde med foreningen TENEN, men det bliver bestemt ikke det sidste.

Tak for en god skovtur.

Lis B.Christensen.

Lars Clausen
En Vestfynsk væver og hjemstavnsdigter.

LARS CLAUSEN

1841 - 1893

I den forgangne sommer passerede vi 100 års dagen for den vestfynske væver og hjemstavnsdigter Lars Clausens død. Sin livsgerning fik han som væver for grevskabet på det fynske gods Wedellsborg, men her vil vi mest beskæftige os med hans barndom og ungdom, hans rødder, der placerer ham indenfor det lokalhistoriske område, hvor under-tegnede selv hører til, idet han fødtes 25. januar 1841 i Sø Søby, en lille landsby beliggende 8 km. øst for

Assens. Som navnet antyder, er det den rene idyl, og det var ikke mindre dengang, da endnu de gamle gårde og huse eksisterede.

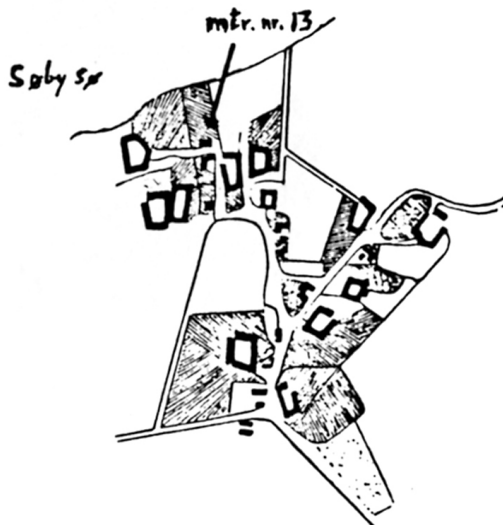
Hans fødehjem var et lille stråttækt hus, matr.nr. 13. Det hørte år 1800, ligesom de fleste andre gårde og huse i Søby den gang, under det nærliggende gods Skovgaard, hvor den kendte adelsslægt Rantzau residerede. Huset var da vurderet til 3 skp. og 2 1/4 alb. Det lå i området helt nede ved Søby Sø, der hvor også mange af byens senere udflyttede gårde lå, men

ligesom disse gik huset til ved en stor ildebrand i midten af 1800-tallet, der, selvom gårde og huse lå tæt ved søen, ikke lod sig bekæmpe. For øvrigt var søen dengang større, end vi kender i dag, da vandstanden var ca. 1½ meter højere. Denne blev først sænket ved dræningsarbejde midt i 1930'erne. Indtil for få år siden kunne stedet hvor Lars Clausen fødehem havde ligget endnu udpeges, da der dengang stadig stod gamle træer fra haven tilbage på stedet.

Området er historisk interessant. Det var i bakkerne her sydvest for søen, det afgørende slag under Grevens Fejde i 1535 fandt sted. Ved slaget på Øksnebjerg hvor Johan Rantzaus tropper besejrede Chr. d. II's tyske lejesoldater og de fynske bønder, der var deres afsatte kongetro, et nederlag der banede vejen for reformationen og således var med til at forme grundlaget for det samfund, vi kender i dag. Det var sidste gang, vi har haft borgerkrig i Danmark. Begivenheder, hvis minde man altid har hæget om på egnen, og som sikkert har været med til at vække Lars Clausens følelser for sin hjemstavn. En ting, der skulle komme til at følge ham hele livet.

Selv om det var små kår, han fødtes ind i, han var nummer 7 ud af 11 søskende, så siges det, at takket være hans forældres flid og nøjsomhed, så blev hjemmet hyggeligere end almindeligt. Mens de andre huse og gårde i byen stadig havde ler-

stampede gulve og åbent ildsted, var væverhuset det første, som fik bræddegulv og kakkellovn. Hans familie havde været vævere så langt tilbage, man kunne huske. Faderen Claus Johansen, bedstefaderen Johan Clausen og oldefaderen Claus Clausen. Sidstnævnte siges ifølge overleveringen at være tysk af fødsel og kom her til som naver, hvor han forelskede sig i en pige fra Sø Søby, og hvor de så senere overtog hendes føde-

Sø Søby år 1799.

Bygningerne langs vejen til højre er den i dag eksisterende by.

hjem og sammen slog sig ned i huset ved søen.

Johan Clausens kone, Kirsten Kirstensdatter, en gårdmandsdatter fra Turup, havde i sin ungdom tjent præster og herremænd og roses for sin klogskab og dygtighed.

Dette må være gået i arv til sønnen Claus, Lars Clausens far, for det siges, at denne havde let ved at lære og fik derfor ekstra undervisning af præst og degn. Efter sin konfirmation var Claus et par år skriverdreng på Skovgaarde, men kom så hjem til væven i hjemmet, der var præget af stor Gudsfrygt, og Claus Johansen udviklede sig til et betydeligt menneske. Han

vævere. Børnene var alle godt begavede og indtog de øverste pladser i skolen, og Lars selv roses som en flittig og stilfærdig dreng. Men som en del af den store søskendeflok måtte han tidligt lære at klare sig selv, og prøvede også, som det var almindeligt den gang, endnu mens han gik i skole, livet som vogterdreng. Derved har han sikkert også haft sin gang på den

LARS CLAUSENS BARNDOMSHJEM

skrev og regnede godt, kunne skrive vers og tegnede nydeligt. Han var gift 2 gange, og trods den store børneflok vedblev hjemmet at være ret velstillet efter datidens forhold. Det var således en god ballast, Lars og hans søskende blev udstyret med. Skønt rundet af små kår nød familien stor respekt i sognet, hvor de var anerkendte for deres faglige dygtighed som

nærliggende gård Elmelund og trufet den der 15 år ældre søn Erik og hørt denne berette om sin deltagelse i treårskrigen 1848-50, hvor danskerne svømmede over af begejstring over at have slået det tyske angreb på Dannevirke tilbage. Det er forståeligt, om glæden over at have kunnet modstå presset fra den store nabo mod syd har smittet af på datidens ungdom, således at det nok har været med en vis

forventning om at skulle opleve det samme, at Lars Clausen og hans jævnaldrende blev indkaldt som deltagere i krigen 1864, men her viste det sig desværre

gøre min pligt, og I skal ingen skam have af mig."

Lykkelig vis slap han uskadt fra krigen. Nu fik han gavn af sin uddannelse. Ud over en grundig

Hvor Lars Clausens lille hus lå – ved Søby –
står kun 3 gl. frugttræer tilbage.

som bekendt ret hurtigt, at de skulle blive dybt skuffede. Danskerne var på alle områder de underlegne og led et sviende nederlag og selv om Lars Clausen gang på gang viste mod og tapperhed og blev rost af sine overordnede, modtog han aldrig senere den medalje, han havde fortjent og selv set frem til. Men selv da det gik hedest til og så mest fortvivlet ud, skriver han hjem til sine forældre i Søby: "Jeg skal nok bestræbe mig for at

oplæring derhjemme var han efter sin hjemsendelse i et par år ansat hos en damaskvæver i Haarby. Hans håndværksmæssige ry nåede af omveje herskabet på Wedelsborg, hvor han blev ansat og kom til at tilbringe resten af sit liv. Det er fra hans tid her, vi har hans kendte vævninger, og her har han skrevet hovedparten af sine digte. Et par af disse viser, at han aldrig glemte sin fødeegn. Således indleder han digtet "Mit Barndomshjem" med følgende linier:

O, Barndommens Hjem
bag de høje, de stenede
banker!
Hvor jeg kommer frem
Staar du altid mig forrest i
Tanker.
Hvad skønt mig er mødt,
var dog intet saa venligt, Saa
sødt som fra grænserne, Hvor
jeg blev født,
hvor hver en Stente
og sten, jeg kendte,
mig vinker og kalder did.

Og i digtet barndomsdrømme
lader han tankerne gå tilbage til
tiden som vogterdreng:

Men tidlig jeg blev til en
drømmende Dreng,

og Ensomhed søgte jeg
gerne.
Helst gik jeg alene i Mark og
Eng, og drømte mig langt i de t
fjerne.
Og mange Ideer,
hvoraf jeg nu ler,
opfyldte min barnlige Hjerne.

Om Lars Clausens mandomsår og
hans virke som væver vil der blive
fortalt i en senere artikel. Han døde
10 juni 1893 kun 52 år gammel og
ligger begravet på Tanderup
kirkegård på Vestfyn lige indenfor
kirkegårdslågen, hvor hans grav-
sten endnu kan ses.

Poul Kej.

Kilder: Olaf Skov 1925
Aarboeg for Historisk Samfund.

Dansk Husmoderleksikon Eller hvad enhver kvinde bør vide.

En af sommerens årlige folkefor-
lystelser, loppemarkedet i
Langesø-hallen, gjorde mig
tilejer af Dansk Husmoderleksi-
kon for ganske få kroner.
Værket, der er fra 1951, er
tilegnet Dronning Alexandrine og
det rummer artikler om vidt for-
skellige emner. Jeg nævner i
flæng: kogning af sæbe, vask,
ugentlig rengøring, bordskik,
sparesuppe, forfødning af strøm-
per, engelsk broderi, smock-
syning, badeværelsets ind-
retning, fjerkræavl, opsætning af
rund brændestak, petroleums-

lampers brug og vedligeholdelse,
spædbarnspleje, menstruation, lum-
bago o.s.v..o.s.v. Blandt artiklernes
mange forfattere ses navne som
Gertie Wandel, Paula Trock, Poul
Stern (har skrevet om tekstiler),
samt arkitekten Viggo Steen Møller
og museumsinspektørerne Ellen
Andersen og Erik Lassen.

Der er tale om et værk, der
rummer mange facts, men samtidig
et utal af løftede pegefingre. Under
bordetikette: "Tøm ikke glasset i eet
Drag."-"Kommer der en Misstem-
ning, forsøg at jage den paa Flugt."
Under menstruation: "Tamponer er

skadelige", under Kunsten i Hjemmet: "Sky det uægte." Og under spædbarnspleje finder vi klassikeren: " De tre Hovedkrav er Ro, Renlighed og Regel-mæssighed."

Her er simpelthen tale om regulær opdragelse af læseren. Men ved læsningen bliver det også hurtigt klart, at hjemmet måske er en af de arbejdspladser, der i løbet af de sidste 40 år har gennemgået de mest radikale ændringer. I følge bogens egne tal (folketællingen fra 1940) udgør kvinderne mellem 15 og 70 år 1,5 mill., og heraf er 40% husmødre uden andet erhverv. 85.000 er registreret som medhjælpende hustruer i landbruget. Det største kvindeerhverv er dog fortsat husgerningen, hvor over 200.000 er beskæftiget, fortrinvis som husassistenter og husbestyrerinder, og heraf er over 40 % ansat på landbrugs-ejendomme.

I dag er teknikken rykket ind i hjemmet - og kvinderne er rykket ud (sådan da). Alligevel påstås det, at vi i dag bruger lige så megen tid på vask, som dengang da det hele skulle have en tur på vaskebrættet. Til gengæld bruger vi næppe al den tid på rengøring som Dansk Husmoderleksikon anbefaler. Både mine veninder og jeg ville omkomme, hvis vi skulle gøre rent efter disse anvisninger.

Ugentlig rengøring ligner det, som jeg plejer at kalde hoved-rengøring - og hovedrengøring

foretages selvfølgelig både forår og efterår - ifølge bogen.

Jeg ville naturligvis se, hvad Dansk Husmoderleksikon skriver om forklæder, men jeg blev over-rasket over ikke at finde en selvstændig artikel om emnet. Jeg prøvede så at slå op under arbejdsdragt og fandt her en anvisning til påklædning. Og efterfølgende regnes for normal arbejdsdragt ved husvæsen:

a. BARNEPLEJE: Hvid eller ensfarvet lys Bomuldskjole, Sygeplejeforklæde, evt. lille Kappe eller Slør.

b. MADLAVNING: Praktiske Kjoler af Vaskestof syet i en Façon, der er hurtig at stryge. Kulørte (og hvide) Forklæder; til Brug paa Landet desuden tynde Sækkelærredsfor-klæder af H.t. Komfuret. Et " Forstykke" i Viskestykkefaçon" sparer på Forklæderne. Grydelapper med Bændler bindes om Livet. Hvid Kappe eller Hovedtørklæde om Haaret.

c. RENGØRING: Kjoler af Bomuldsstof, Tørklæde om Haaret, Voksdugsforklæde, Handsker til Fyring, Kakkelovnsputning, Sølvputning m.m.

d. SERVERING: Sort Kjole med hvid Krave og Opslag, lille hvidt For-klæde og hvid Kappe. Dragt, hvor Kjole, Forklæde og Kappe holdes i to samstemte Farever kan udmærket benyttes. Fodtøj i diskrete Farver. Ingen Smykker.

e. VASK: Kjole af Vaskestof, Voksdugs- eller Gummiforklæde, Træsko eller Gummistøvler."

Om påklædningen iøvrigt, er der flere gode råd: "Tyde silkestrømpers

Levetid forlænges, dersom man FØR Brugen forstærker Hæl og Taa, tager Handsker på Hænderne, når Strømperne tages paa og af, samt skyller dem op, HVER GANG, de har været brugt."

"Unge ugifte selverhvervende gør klogt i at opspare en solid og fornuftig Garderobe. Det er meget værd at eje en saadan Tøjkapital, naar man gifter sig, da man som gift i de fleste Tilfælde langt fra har de samme Midler til Raadighed til sin Paaklædning, som man havde som ugift. At købe Tøj på Afbetaling kan ikke anbefales da man oftest betaler det dyrere, end naar det købes kontant, og man fristes ofte til at købe mere, end man har Raad til."

Så ved vi det. At anmelde Dansk Husmoderleksikon ca. 40 år efter udgivelsen var for så vidt ikke meningen - at sidde her med både bagklogskab og en stille latter over bogens udgydelser er alt for nemt. Erhverv tid tror altid på dens egnen fortræffelighed.

Alligevel er jeg dybt forundret over at erfare, hvordan kvinders verden og hverdag har gennemgået en fundamental forandring i løbet af 40 år. I mange af artiklerne løber en understrøm, der fortæller, at besættelsen med dens vareknaphed langt fra er glemt. I de første år efter krigen var fantasi stadig det bedste råstof, når husholdningspengene skulle række langt - forbrugs-ræset var endnu

ikke indledt. Men med de krav Dansk Husmoderleksikon stiller til korrekt husførelse, er det også klart, at der er tale om et fulltime-job. Mindre kan simpelthen ikke gøre det. At læse hvorledes opvasken bør foretages, kan tage pippet fra de fleste. Mon ikke følelsen af utilstrækkelighed har luret hos en række af de kvinder som værket henvendte sig til?

I dag møder kvinder lige så mange krav som dengang - de ligger bare nogle andre steder. Men det er en helt anden historie.

Susanne Nielsen.

T-Shirts

med dit motiv i 4 farver

Pris incl.

T-shirt • tryk • påsætning

75,00

m. max. A4 motiv

85,00

m. max A3 motiv

Vi giver et godt tilbud ved større bestillinger.

KØGE **KOPI**
CENTER

BESTYRELSE:**FORMAND.**

Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33.6.tv.	2800 Lyngby	42 88 32 67
-----------------------	---------------------	-------------	-------------

KASSERER:

Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2	3520 Farum	42 95 05 55
--------------------------	--------------	------------	-------------

SEKRETÆR:

Susanne Nielsen	Elverodvej 49	5462 Morud	65 96 50 26
-----------------	---------------	------------	-------------

Lisbeth Roum-Møller	Jagtvej 121.2.tv.	2200 Kbh.N.	31 85 47 82
---------------------	-------------------	-------------	-------------

Karin Hoffritz	Tessebøllevej 44	4681 Herfølge	56 27 68 42
----------------	------------------	---------------	-------------

Jytte Harboesgaard	Frederiksberg Alle 78	1820 Frb.C.	31 21 14 81
--------------------	-----------------------	-------------	-------------

Inger Jørgensen	Sct.Annagade 10	5400 Bogense	- - - -
-----------------	-----------------	--------------	---------

SUPPLEANTER:

Birgitta Schønning	Skodsborg Parken 24	2942 Skodsborg	
--------------------	---------------------	----------------	--

Karin Lausten	Furesølund 7	2830 Virum	
---------------	--------------	------------	--

REVISOR:

Rikke Rasmussen	Holmevej 26. Tulstrup	3400 Hillerød	42 28 72 53
-----------------	-----------------------	---------------	-------------

REDAKTION:

Lisbeth Roum-Møller og Karin Hoffritz.

NÆSTE BLAD FORVENTES AT UDKOMME MEDIO JANUAR 1993.

BLIV MEDLEM AF TENEN, Dansk Tekstilhistorisk Forening.

Kontingent for 1993/94: kr.100.-

Medlemsbladet udkommer 4 gange årligt.

Henvendelse: Dansk Tekstilhistorisk Forening

Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2. 3520 Farum.

GIRO NR: 1 43 01 30

Annoncepriser:

1/1 side: kr.525.-

1/2 side: kr.300.-

1/4 side: kr.185.-

1/8 side: kr.135.-

FLYTNING.

Ved flytning bedes du meddele dette til postvæsenet.

Husk at meddele at du abonnerer på **TENEN** blad nr.03200.

ISSN.NR: 0906-0526